

Veliki kontrasti na zborovanju federacije

Radikalen govor britanske delegata. MacDonald bo nagovoril konvencijo. Hierarhijska moč ušla je na "a p a d a" v Scripps-Howardovem časopisu.

Toronto. — (F. P.) — Četrty dan konvencije zadnji petek je delegacija po naključju poslušala dva najbolj ekstremna govora, ki pokazujeta tendence delavstva na tej in na oni strani Atlantika. Na dopoldanski seji je govoril Sir Henry Thornton, načelnik kanadske državne železnice, o potrebi nove pobravnice med podjetniki in delavstvom. Njegov govor je bil krajino konservativen.

Popoldne je govoril brataci delegat angleškega delavstva J. F. Brownlie, predsednik angleškega sindikata strojnikov. Njegov govor je bil curek mrazne vode na Thorntonovo izjavo. "Kdor pričakuje, da se bo podjetniški razred skobacal z delavskimi hrbti in pri tem rekel: 'Hvala!', je največji norc," je rekel Brownlie. "Predno bo prišel razred ob priložnosti, ko bo mogel potrebovati ne eno, ampak dve revoluciji. Gotovo je to, da predatorstvo bogastvo ne more zaustaviti triuma delavskega gibanja kakor ne more preprečiti sijaj solca.

"Ne mislim, da bo v obstoječi okoliščini angleška delavska vlada napravila socialno revolucijo. Mora pa delati za socialni preobrat, ker v drugem slučaju nima najmanjše opravilnosti za svojo ekistenco. Zastava se od nas, da apeliramo na dobrodelne instinkte kapitalistov in svrhu odprave brezposelnosti, ki je naš največji problem. S tem ne bomo dosegli ničesar.

"Potrebna je temeljita reorganizacija industrije, ki jih bo prinesla v sklad z interesi človeštva. Le tisti, ki delajo, naj dobe plačilo; tisti, ki ne delajo, ne bodo prejeli nobene plače. Uprava industrije mora priti v roke ljudem, ki bodo odgovorni za delo, v katerih interesu bodo industrije funkcionirale, namreč vseh ljudi."

Na konvenciji sta govorila tudi kanadski delavski minister Heenan, ki je bil pred promocijo v ameriški delavski tajnik James J. Davis. Heenan je govoril o starostni pokojnini, ki je ali bo v kratkem v efektu po vsej Kanadi razen v provinci Quebec.

Davis je v humorističnem tonu pripovedoval o raznih težkah v zvezi z izvajanjem naseleznega zakona. Starši nekoga deteta, ki je bilo spočeto v Ameriki in rojeno v Evropi, so morali dobiti par mesecev posebnega dovoljenja od vlade, da se smeli z otrokom stopiti na ameriška tla. Glede delavskih razmer je bil Davis jako optimističen. Ožigonal je le tiste podjetnike, ki plačujejo nizke mezd.

Noviča, da bo Mac Donald nagovoril konvencijo za pol ure v sredo dopoldne, je pomirila veliko nezadovoljnost, ki se je po lastni delegatov radi prvotne vesti, da angleškemu delavskemu premijeru ne bo moglo nastopiti na zborovanju.

Greenov otvoritveni govor, v katerem je ožigonal tudi dualno zbiranje kanadskih delavcev, ki so organizirani izven federacije, je izrazil vroč komentar pri voditeljih kanadskih neodvisnih unij.

V imenu teh unij je odgovoril W. J. McPherson, ki je očital Ameriki delavski federaciji, da je po ustroju zastarela, da ni mednarodna po duhu in taktiki in da slabi unije radi svoje politične taktike. "Naše gibanje veruje, da se mora delavstvo organizirati tudi politično in poslati svoje zastopnike v zakonodajne

Nova rajonska stavka prihaja na jugu

Rajonski delavci odglasovali za stavko.

Elizabethton, Tenn. — V Elizabethtonu mogoče zopet pride do stavke v veliki tovarni Bemberg-Glanzstoff korporacije. O stavki so glasovali delavci in se izrekli a 1120 glasovi za njo in 64 je glasovalo za proti. To glasovanje je vodila unija.

Rezultat je zanimiv, ako se ga primerja z rezultatom glasovanja, ki ga je pred nekaj tedni vodila kompanija. Pri kompanijskem glasovanju se je izreklo le 60 delavcev za stavko in nad tisoč proti. Unijsko glasovanje je bilo tajno, kompanijsko je bilo radi kakovosti glasovnice in načina glasovanja takorekoč javno.

Sporna točka je pogodba, katero je kompanija prelomila oziroma je ni nikdar izvajala. Ob končanju druge stavke zadnji spomlad je družba obljubila, da bo uposlila vse stavkarje. In kljub temu, da je minilo že skoraj pol leta, je brez dela še vedno okrog 120 delavcev, ki jih kompanija noče uposliti. Ako pride do stavke, bo to tretja stavka v tem letu pri Bemberg-Glanzstoff korporaciji.

Zvezna vlada skriva senaške umore

Senator pravi, da je bilo 51 umorov zamolčanih.

Washington, D. C. — Senator Millard S. Tydings iz Marylanda je v magazinu "Plain Talk" obdobji zvezno vlado, da potlači informacije o umorih, ki jih izvršujejo federalni policijci. Tydings našteva 51 umorov, ki so izpuščeni iz uradnih poročil. V zadnjih desetih letih so zvezni policijci ubili najmanj 300 oseb, državne in o krajeve oblasti pa 500, skupaj 800 oseb.

Dve italijanski znanjci na sodniji.

Rim, 14. okt. — Dve odlični Italijanki sta se postavili po robu diktauri in zmagali. Kiparica Anita Butteri je bila obtožena, da je razstala Mussolinija z nekimi besedami. Sodišče jo je oprostil. Plavalčica Amalia Guglielminetti je pa bila aretirana radi "nemoralnosti" svoje najnovejša knjige. Tudi ona in njen založnik sta bila oproščena.

Teddy nastopi v gubernatorstvo.

San Juan, Porto Riko. — Prejšnji teden je Porto Riko dobila novega ameriškega gubernatorja v osebi Teddy Roosevelta. V svojem inavguracijskem govoru je obljubil, da se bo posvetil težkim vprašanjem, ki so odgovorni za tekočo krizo oziroma veliko bedo večine prebivalstva.

dajne zbornice," zaključuje McPherson.

Voditelj federacije je najbolj vzemirli uvodni članek, ki je bil priobčen v Scripps-Howardovem časopisu. Članek je kritična analiza federacije, v katerem so našteje hibe ameriškega unijskega gibanja. Članek je neprimerno voditeljem federacije, o katerih pravi, da sedijo za dragoceniimi mizami v Washingtonu, mesto da bi organizirali delavstvo v glavnih industrijah. Obtožuje jih gospodarskega in političnega zanemarjanja z ozirom na izboljšanje razmer širokih delavskih mas. In ker je uvoznik čitalo okrog 15 milijonov ljudi, se voditelji pene od jese in pravijo, da je bil inspiriran od kapitalistov ali komunistov!

V Kanadi prihaja "konec sveta"

Regina, Sask. — Skupina farmarjev ob meji Montane se pripravlja na "konec sveta," ki pride 6. novembra. Farmarji so člani kulta, ki ga vodi Archie Chandler, bogat Anglež. Chandler je povedal svojim pristajem, da Krist pride na zemljo in jo zdrobi v prah prihodnji mesec. Vsi oni, ki mu verjamejo, so zapustili svoje farme in se naselili v šotorih na hribu blizu Masefielda, kjer čakajo na "konec."

Mali narodi Evrope proti odpravi podmornikov

Španija, Holandija, Jugoslavija in Grška podpirajo Francijo in Italijo za ohrano podmornic.

Pariz, 14. okt. — Tu poročajo, da Francija in Italija nastopita proti odpravi podmornikov, katero bosta predlagali Amerika in Anglija na podlagi sporazuma med Hooverjem in MacDonaldom v Washingtonu. Izvedelo se je tudi, da bodo Španija, Holandija, Jugoslavija in Grška podpirale Francijo in Italijo. Te države smatrajo, da so podmorniki najboljše in najcenejše obrambno sredstvo na morju — in to je zadnje orožje, ki ga bodo dale iz rok.

AMERIŠKA VLADA IN SOVJETSKA RUSIJA

Uradna izjava zanika govorice, da se je o vprašanju priznanja sovjetske vlade razpravljalo na Hoover-MacDonaldovem sestanku.

Washington, D. C. — (F. P.)

— Te dni je izšla iz Bele hiše uradna izjava, v kateri je rečeno, da so vse govorice, ki so se pojavile v javnosti, da je predsednik Hoover na sestanku z britskim premijerjem konferiral o priznanju sovjetske vlade od strani Združenih držav, brez vsake podlage. Priznanje Rusije ni bilo med načelniki anglijskih narodov niti omenjeno.

Dejstvo, da je MacDonaldova vlada podpisala pogodbo s sovjetskimi zastopniki za obnovo diplomatskih in komercialnih odnosov med obema narodoma, baš v trenutku, ko je britski premijer došel v New York, je odpravilo možnost vsake sugestije, katero bi mogla Hoover izrekel napram MacDonaldu, da se zadeva priznanja odloči za nedoločen čas. Načelnik britske vlade ni imel nobenega vzroka, da bi opozoril Hooverja na dejstvo — razen z zgledom — da sovjetska Unija obstoja že skoro dvajset let.

Glas iz Berlina na filmu v Ameriki.

Berlin, 14. okt. — Konrad Veldt, filmski igralec, je večerj narekoval nekatere besede po transatlantskem radiotelefonu v Hollywood, Cal., kjer so bile rekonstruirane na govorečem filmu. To je prvi slučaj, da je bil govoreči film sneman na daljavo približno 7000 milj.

5000 kmetov se seli iz Rusije.

Moskva, 14. okt. — V okolice Moskve je došlo 5000 kmetov iz Sibirije s zahtevno, da jim sovjetska vlada dovoli izselitev v Kanado, Argentino ali kamorkoli, ker v Rusiji nočejo več ostati radi nove agrarne politike in verskih predsodkov. Kmetje so potomeci nemških naseljencev in menijo, da bi se jim dala dovoljenja.

Tresen Indianapolis!

Indianapolis. — V prvih šestih mesecih tega leta je bilo v Indianopolisu aretiranih 14,617 oseb. Od teh je bilo 3770 oseb, ki so kršile prohibicijsko postavbo.

KITAJSKA CIVILNA VOJNA POSTAJA RESNA

"Kristjanski" general se je postavil na čelo nove revolte proti Kajseku.

Peiping, 14. okt. — Kitajska civilna vojna proti sedanjim nacionalistični vladi v Nankingu je dobila resne lica, ko se je večerj raznesla vest, da se je "kristjanski" general Feng Jih-siang pridružil revolti in z njim je potegnili tudi Jen Hai-san, "vzorčni" gubernor province Šanai. Ona poveljnika razpoglata z okrog 400,000 vojakov takovskega kuominčuna ali ljudske armade.

Feng, Jen in ostali voditelji revolte namenjajo, da namenjajo okupirani Nanking, strmo glavi vlado in oblasti Čingaa Kajseka, katerega obtožujejo, da zapravlja mesečno milijon dolarjev iz državne blagajne za svoje osebne zadeve in da je obremenil deželo s ogromnimi dolgovi ter hoče apremeniti Kitajsko v svoje privatno lastnino.

Kriza je prišla baš v momentu, ko je spor s sovjetskimi Rusiji dosegel vrh in ko je severna Kitajska v posteh lakote.

MIZERNE RAZMERE NA PREGOVNEM POLJU

Rudarske mezd se znižujejo. Kongres se ne zmeni za situacijo.

Washington, D. C. — (F. P.) Visok uradnik zveznega delavskega departmanta je v svojem govoru, ki ga je imel pred poročilci Federalizirane tiskne, izjavil, da postaja situacija na polju mehkega premoga od leta do leta bolj mizerna.

Kompetitivna znižavanja mezd, ki je v toku med premogovnimi baroni severa in juga, se ni ponehala, pač pa postaja ostrejša od dne do dne. Rudarjem se meza smanjšuje, ako so stroški produkcije višji od njihovih tekmovalcev na drugih premogovnih poljih. Apel zvezne administracije, da naj operatorji zvišajo mezo rudarjem in tako pomnože kupovalno moč v premogovnih okrajih, ni napravil nobenega učinka.

Kongres je preobložen s delom, ki ga povzročajo razne prelaskave, pa se ne meni in menda ne zanima za situacijo na premogovnem polju, ki ustvarja revščino med rudarji.

Obravnava proti Fallu.

Washington, D. C. — Pred sodiščem Kolumbijskega distrikta je v toku obravnava proti Albertu B. Fallu, bivšemu tajniku notranjih zadev, ki se mora zagovarjati na obtožbo, da je prejel \$100,000 podkupnine od oljnega magnata E. L. Dohenyja v znanji aferi petrolejskega škandala. Fall je bolan in v sodno dvorano ga vozijo na bolniškem stolu.

MacDonald danes v Kanadi.

New York. — Ramsay MacDonald se je večerj odpeljal v Kanado in danes (15. oktobra) pride v Toronto, kjer poseti konvencijo Ameriške delavske federacije. Od tam pojde v Ottawa, Montreal in Quebec.

Za časa njegovega bivanja v Združenih državah so inozemski časnikarji kablirali 125,000 besed v Evropo o njegovih konferencah, govorih in intervjujih ter vtisih v Ameriki.

Prohibicijski streljali na mrtvaški voz.

Chestertown, N. Y. — Dva prohibicijska sta v nedeljo ponoči streljala na mrtvaški avto, ki je privozil čez mejo iz Kanade, najbrž v mnenju, da voz služi tihotopcem plaše kot se je to že večkrat pripetilo. Ko pa se je voz ustavil, so našli v njem dva prava mrtvca. Vozitelj k sreči ni bil na viden.

Upoševanje skebov prepovedano v Mehiki

Mexico City, 14. okt. — Mehika zbornica je soglasno odobrila 7. točko novega delavskega zakonika, ki prepoveduje upoševanje stavkolomcev ob času štrajkov. Zbornica pa je zavrgla osmo točko, ki je določala, da se mora vsak telesno sposoben državljan naučiti kakega dela in ga izvrševati najmanj eno leto.

Morilec Barkoskija ponovno pred sodiščem

All se justična farsa ponovi?

Pittsburgh. — (F. P.) — Trije kosaki, ki so meseca februarja brutalno umorili rudarja Barkoskija in bili pred par tedni oproščeni, se nahajajo ponovno pred sodiščem radi tega umora. Nahajajo se pod obtožbo umora druge vrste.

Rezultat prve obravnave, v kateri je porota morilec spoznala nekrivim, je dobil tak odmev v protestih, da jih je bila vlada prisiljena obdržati v zaporih pod novo obtožnico. Prizadeti kosaki Lyster, Watts in Slapikas imajo iste zagovornike kot pri prvi obravnavi.

Njihov prvi korak je bil, da so predlagali odgoditev obravnave radi "velikih predsodkov, ki vladajo med ljudstvom napram obtožencem." Sodnik je predlog zagovornišva zavrgel in obravnavo je na nadaljeval. Radi velike nejevolje ta obravnava mogče ne bo toliko farsična kot je bila prva.

KORUPCIJA STARIH STRANK

Ostra kritika profesorja.

New York. — Dr. John Dewey s kolumbijske univerze, znan sociolog in filozof, je v svojem govoru, ki ga je imel ob priliki svoje sedemdesetletnice po radiu, ostro kritiziral in razgaljal politično korupcijo demokratske in republikanske stranke.

Stari stranki, je dejal Dewey, kaj radi naglašati v svojih političnih kampanjah obrobne fraze o demokraciji in svobodi ljudstva, dočim delati za kulisa drugega. Splošno znano dejstvo je, da sta obe v rokah velebiznisa, ki jima dikтира smeri.

Ameriško ljudstvo je v bistvu progresivno in stremi za socialno pravičnostjo, ki se velikemu delu ljudstva odreka. Ono se zaveda, da veliko število delavcev, njihovih žen in otrok no na svojih plečih ogromna bremena, ki jih je ustvarila brezvestnost in korupcija političnih voditeljev starih strank.

Dr. Dewey je govoril v imenu Lige za neodvisno politično akcijo, kateri načeluje.

Pacifistke apelirajo na MacDonalda.

New York. — Ženska mirovna unija je apelirala na MacDonalda, da posreduje pri kanadski vladi v interesu 200 zaprtih duhovceev. Prizadeti so pred par tedni protestirali proti vladi a tem, da so nagi korakali v neko mesto. Vlada jih je radi tega zaprla. Duhoborci so sledilelji velikega ruskega pisatelja in pacifista Tolstoja. Radi tega apelira ženska pacifistična organizacija na MacDonalda, da se zavzame za prizadete verske sektaše.

Srbaki pop samomorilce.

Butte, Mont. — Rev. Vladimir Popović, župnik tukajšnje srbske pravoslavne cerkve, je zadnjo soboto skočil iz vlaka Northern Pacific proge. Ko je ležal na tleh videl, da se ni dobro pobil. Vzel nož iz žepa in si prerazl vrst. Vzrok samomora ni na viden.

Lewis pravi, da se bo pokoril injunkoiji

Veliko vprašanje je, s kom potegnejo illinojski lastniki premogovnikov.

Toronto, Ont., 14. okt. — John L. Lewis, predsednik rudarjske unije UMWA, ki je prišel večerj na konvencijo Ameriške delavske federacije, je rekel, da se bo njegova eksekutiva pokorila odloku sodišča v Springfieldu, Ill., ki je ačasno prepovedje ustavilo odstavitev odborikov 12. distrikta. Lewis bo počakal izida sodnijske akcije, medtem ko bo vodil kampanjo, da se sodiščem prepove izdajati injunkcije v delavskih sporih.

Springfield, Ill. — Veliko vprašanje v sedanjih vojni med Lewisom in odborom 12. distrikta rudarske unije je, kaj store operatorji. Lewis je operatorje obvestil, naj prekinajo vse stike s Fishwickovo distriktno upravo in odplačujejo unijske prispevke novemu odb., ki ga je on nastavljal. Unija v Illinoisu še vedno ušiva "check-off," to je sistem odtrgavanja unijskih assessmentov od plače in izročanja istega direktno uniji. Ako lastniki rovo potegnejo s Lewisom, mu bo zmagaz zagotovljena, čeprav sodišče razsodi v prid staremu odboru. Kdor dobi unijske prispevke, ta bo imel blagajno.

Fishwickova frakcija upa, da operatorji ostanejo nevtralni, dokler sodišče ne odloči o vprašanju permenetne prepovedi. Rudarska spominska slavnost v Mt. Olivu, ki je bila zadnja sobota ob obletnici masakriranja rudarjev v Virdenu, se je spreminila v protistni shod proti Lewisu.

ARETACIJE STAVKARJEV V PHILADELPHIJI

Poslani so bili v ječo radi kritične sodnijske prepovedi.

Philadelphia, Pa. — (F. P.) — Ste dni je bilo aretiranih več stavkarjev radi kršenja sodnijske prepovedi, ki jo je izdal sodnik Harry S. McDewitt na prošnjo Cambria Hosiery Co., v čije tovarni je bila proglašena stavka.

Sodnik McDewitt je znan radi svoje naklonjenosti napram tovarnarjem. Meseca julija t. l. je izdal sodnijsko prepoved proti organiziranim nogavičarjem, ki so zastavkali pri neki družbi, ki jim je hotela ušiliti kompanijsko unijo in je ostro nastopala proti organiziranim delavcem. Injunkcija, ki jo je izdal sodnik, je stavkarjem prepovedala vsako piketiranje. Ob tej priliki je Devitt dal aretirati tudi tri delavke radi piketiranja. Obsojene so bile na tri mesece zapora vsaka.

Dogodki v zvezi s stavko v tovarni Cambria Hosiery Co. pokazujejo, da sodnik ne bo poznal nobenega usmiljenja a stavkarji, ker je tri stavkarje poslal v zapor za nedoločen čas.

Nove repriacije v Severni Karolini.

Marion, N. C. — Dvaidevetdeset družin stavkarjev v Clinchfieldu je dobilo odredbo, da se morajo preseliti iz kompanijskih stanovanj. Na podlagi sporazuma za končanje stavke bi morala družba uposliti vse stavkarje. Mesto tega pa je najboljša unijoniste izbrala in jim ukazala, da morajo zapustiti stanovanja, kar pomeni, da morajo iti iz mesta, ker Clinchfield kompanija je edina tovarna v mestu.

Velik trust streliva na Češkem. Praga, 14. okt. — Čehoslovakijska dobi ogromen trust orožja in municije, ko se združijo družbe, ki obratujejo škodove tovarne, Češko-moravsko Piston korporacija, Bruenner Arms kompanija in Živnostenska banka.

Mati Jones bodri illinojske rudarje

Mati ameriških rudarjev jih poziva, da stoje na strani organizacije. Njena želja je, da jo rudarji pokopljejo na gomili virdinških žrtev.

Washington. — (F. P.) — Petindevetdeset letna starša "mati" Jones, ki se je udeležila še nekstih bojev ameriških rudarjev, je poslala illinojskim rudarjem poslanico, v kateri jih bodri, da stoje na strani distriktno organizacije, katero skuša razbiti Lewis.

Njena poslanica je bila predčtana na sobotnem praznovanju obletnice, ki se je vršila na gomili padlih žrtv virdinškega masakra. Do masakra je prišlo leta 1898, v katerem je bilo ubitih pet rudarjev in ranjenih večje število. Postrelili so jih profesionalni pobojniki, ki jih je družba, pri kateri se je vršila stavka, importirala iz čikaških niš.

Vsakega 12. oktobra praznujejo illinojski rudarji obletnico tega tragičnega dogodka, ki je pripomogel do sgradtve organizacije v Illinoisu. V preteklosti je bila običajno navoča na proslavi tudi Jonesova, ki se je nad 40 let borila ob strani rudarjev za izboljšanje njihovoga položaja. Ona se po pravici imenuje mati rudarske organizacije, ker dala je rudarjem vso svojo ogromno energijo in hrabrost.

"V imenu naših mučnikov," pravi v posilu, "ki so stali, se borili in se niso dali dati siljenju za človeška pravice, posivam člane 12. distrikta, da ohranite unijo pred napadi vseh sovražnikov, pa bili v vrstah visokih uradnikov ali pa zunanje sile.

"Sporočila sem vam že mojo željo, da me pokopljete, kadar pride čas, ob strani hrabrih fantov na gomili Mount Olive. Naj me ne položi v grob noben strahopetec ali izdajalec."

Gomila virdinških žrtv je svetišče illinojskih rudarjev in se nahaja laven mestnega pokopališča. Oblasti so namreč sabranili pokopati ubite rudarje na pokopališču. Unija je nato kupila kos zemlje, kjer jih je pokopala in jim postavila krasen spomenik. Praznovanje preteke soboto je imelo še poseben pomen za rudarje, ker Lewis je sklenil, da pokopije zadnjo postojanko nekdanjega rudarskega organizacije.

Zborovanje mladine v Clevelandu.

Cleveland, O. — Praznovanje mednarodnega mladinskega dneva se je tukaj vršilo z dvodnevno konferenco. Zborovanja se je udeležilo 35 zastopnikov, ki so reprezentirali 17 socialističnih in progresivnih mladinskih skupin. Zborovanje je aransirala clevelandska postojanka Young Peoples' Socialist League. Na konferenci je govoril Donald A. Thompson iz New Bedforda, Mass., o aktivnosti mladine v tekstilni stavki v New Bedfordu. Arthur G. McDowell, ki je bil zadnji pomlad izključen iz univerze Pittsburgha, je govoril o kapitalistični kontroli ameriškega šolskega sistema. Zborovanje se je zaključilo s shodom na Public Squaru, katerega se je udeležilo 400 mladih Amerikancev.

Konvencija krojačev se vrši v Clevelandu.

New York. — Konvencija International Ladies Garment Workers unije se bo vršila v Clevelandu. Prične se prvi teden v decembru. Vrtni bi se imela meseca aprila; ker ima unija v načrtu veliko kampanjo, je odločila konvencijo za pet mesecev.

Razgovor z Edisonom

"Pet dolarjev in plačilo stroškov," je
sodba po želi, nato pa sodnik pristavi bolj
ko: "Kako je izpadla igra?"
"Vražje slabo, Cuba so izgubili."

Človek povprečno prespi eno tretjino svojega življenja. Če bi toliko ljudi bdelo vsa ostala dve tretjini!

Vesti iz Jugoslavije

VSE PREPOVEDO V SHS.

Primorci med dvema stoloma.

(Ljubljana.)

Ljubljana, 30. sept. 1929.

Po prevratu in po zedinjenju slovanov je bilo vse časopisno lepo besed in ugotovitev. "Osvobodili smo se. Po letu solnce svobode. Zdaj imamo svojo lastno državo." — to so bili glasovi, ki so se slišali v naši svobodi. To je bilo desetletje leti.

Takrat se je v vse to navdušenje mešala želja Slovencev po osvoboditvi, ki so pripadli Avstriji in Italiji. Preko Karavank in Soči žive "naši neodrešeni bratje" — so pisali. In prisegajo: "Mi jih bomo osvobodili iz tujega jarma."

Vse to pred desetletji leti. In tem se je to ponavljalo vsa leta, vsako priliko so izrabili za "pravotvornost" nacionalisti, da govorijo ljudem o zatiranju Slovanov v Italiji. Vsako obletnico so uporabljali za manifestacije, demonstracije po ulicah, prepevanje o celotni italijanski konzulatu v svoji nacionalistični razpravi, polagali so pred uničeno spominsko ploščo na dan, da je Italija pridobila Primorje, Istro, ter prisegali pred njo, bodo preliči svojo zadnjo sarkavri za osvoboditev "neodrešenih bratov."

A oblasti so nastopale proti manifestantom. Prva leta ne, dnja leta pa so strogo zastraženo vsako manifestacijo, naporno proti Italiji in za osvoboditve Slovencev v tujini, zatirali so politično demonstracijo — v znak prijateljskih odnosov, ki jih želi imeti država z Italijo. Često so se te varnostne mere spremenile v atakiranje manifestantov, padali so kamni, policija je streljala v zbirke, ki jih imajo v rokah, radi ohrane miru in reda!

Med tem pa je Italija nastopala vedno huje napram našim ljudem v Italiji. Pričela jim je nati šole in premeščati slovenske učitelje v južno Italijo, čela je prekrščati slovenske linije v italijanske, prepovedala vse slovenske in hrvatske novine in revije, izganjala Slovence na otok Lipari v pregnanstvo, zapirala Slovence v ječe — katka — narodnostno zatiranje Slovencev s strani fašistične Italije je dosegalo svoj vrh.

A v Jugoslaviji so zatirali vsako in obožbo fašističnega režima.

Iz Italije so pribežali k nam begunci, ki so tamkaj izbili svoj kruh ali pa drugde, k mogli živeti radi preganjanja — kam bi se zatekli, ako ne v svobodo, troedino Jugoslavijo, kjer uživa ves narod — zlastno Slovence.

Prišli so v Slovenijo, na stotine jih je. Učitelji, ki so tam izgubili svoje službe, so se težavo dobili pri naših mestih, kjer jih je, ki že leta prosijo za službo, pa je še niso bili dobili. Emigranti prosijo po njih in pri oblasteh...

Emigranti so pričeli izdajati list "Primorski glas." V Ljubljani je izhajal. Razumljivo, da je list bil namenjen predem emigrantom in jih je seznanjal z razmerami v Primorju. Je pri tem marsikatera pikra beseda na račun Italije, je razumljivo, da je list obtoževal režim Italije, da je bila njegova sveta duša iz ljubezni do resnice. Z novim režimom v Jugoslaviji je moral list preseliti na naš kraj, ker se pri nas ne sme tati ničesar proti Italiji naperena. Emigranti, ki so se zadržali v "svobodni" Jugoslaviji, so smeli tudi napisati, kako se jim rojaka v Italiji.

Zdaj izhaja list na Dunaju. V Jugoslaviji se ne sme slika oditi besede o zatiranju Slovanov pod Italijo. To bi kalilo mednarodni mir...

A Primorci so hoteli imeti prve oktobra nekak kongres v Ljubljani. Zbrali bi se emigranti iz južne Benečije, da se pogovorijo o svojem položaju v tujini in akcijah, ki jih je treba podvzeti. A te "primorske" je — vlada prepovedala.

PRIMORSKE NOVICE

Novi vodovod za Postojno bo otvoren 28. oktobra. Stal bo dva milijona in sto tisoč lir. Denar so dobili pri neki banki za dobo 30 let proti 6 odst. obrestim, katerih dve tretjini prevzame vlada. Voda je zajeta iz treh nanoskih studencev nad vasjo Strane, 780 m nad morjem. Voda se bo zbirala v zgrajeni kotlini, ki drži 410 kubičnih metrov. Dnevna količina vode iz onih treh studencev znaša deset tisoč hektolitrov. Vode bo dovolj za Postojno in za vsaj ob novem vodovodu. Napeljava je dolga 15 kilometrov. Jeklene cevi stanejo 810 tisoč lir.

V Ilirski Bistrici gradi država veliko poslopje, v katerem se nastanijo vsi uradi, ki so nameščeni sedaj po raznih hišah. Mnogi domačini so razširili svoje prostore in vzdigali poslopja, računajoč na vedno večji dotok letovničarjev in drug promet ob meji.

Kamnelom rjavoga marmorja v Samotorci na Krašu v naših poročilih že omenjen, lepo napreduje in je zaposlen tam več domačinov. Marmor se pošilja največ v Južno Ameriko in Nemčijo. Kamnelom je last g. Legiš in Sempolj.

Po podatkih kmetijskega urada so pridelali letos v gorški pokrajini 82,870 kvintalov pšenice na približno 4000 hektarjih. Srednji pridelek znaša 16,55 kvintalov, lani je znašal 14,88, predlanskim 9,65 kvintalov pšenice na hektar. Srednji pridelek na Gozdiškem je 2 kvintala višji kakor po celi Italiji. V splošnem je v gorški deželi, komaj 10 odst. vseh njiv oziroma komaj 3 odst. vseh kmetijsko izrabljene zemlje posejane s pšenico. Kako je slovenski kmet dostopen kmetijskemu napredku, se vidi iz naraščajoče uporabe izbranih semen in umetnih gnojil. Število traktorjev je poskočilo v treh letih od 4 na 12, število sejalnikov od 6 na 16.

Leta 1928 je bila finančna oblast obveščena, da se vrši široko zaobnavo tihotapstva na območju postaji v Prestranku. Po dolgem polsvedovanju se je dognalo, da dosuga vtihtapljenega blaga 357,379 kg in da je bilo tako italijanski carini odtegnjenih 78,845 lir. Zaradi ponarejanja volnih lustin in tihotapstva so bili posvati pred sodnike v Trstu trije uradniki transportne družbe Gondrand: Echenberg, Del Pra in Rivoli. Obsojeni so bili: Rivoli na 9 let, 10 mesecev in 10 dni zapora, Echenberg in Del Pra pa vsak na 2 leti in 26 dni. Plačati bi morali tudi globo in drugih stroškov 68,042 lir. Obsojenci so vložili priziv proti razsodbi prve instance. Razprava se je vrnila šele sedaj in po novi razsodbi sta obsojena Rivoli in Echenberg zaradi navadnega tihotapstva vsak na 20,000 lir globo. Del Pra pa je oproščen.

Lanskaga vina je po Istri še polno. V koprskem okraju so pridelali lani 14 tisoč hl vina. Po kletah ga leži še sedem tisoč hl. V poreklem okraju je bilo pridelanega vina 40 tisoč hl, neprodanega je še 16 tisoč hl. Nobene organizacije ni v prodaji. V Bujah deluje uspešno združba na klet. Fašistični tlak je nasvetoval ostanje združbenih klet, katerim naj tržaška občina takoj dovolj, da otvorijo v mestu prodajo vina na debelo in drobno.

Z visoko davčino na žganje-kuho so kmetje hudo zadeti. V "Novem listu" pijejo iz raznih krajev: "Bajda je dovolj, posebnost čestepeli. Ne vemo pa kam z njimi, ker žganjkuha preveč stane." Enim se ne plača, voziti jih v mesto, drugi jih sploh nimajo kam prodati: "Kmetje, treba bo, da si zopet napravimo sušilnice." Veliko sušilnic sadja je otvoril te dni v Pazinu Indurijalec Pellicetti. V sušilnici se suši dnevno 75 kvintalov češelj in drugega sadja.

Premeščeni so občinski tajniki: A. Mocovini iz Ribemberka v Ajdovščino, P. Dorigo iz Kaprive pri Krmini v Sv. Luciji, A. Penzica iz Zagorja v Anhoj in L. Babuder iz Bovec v Opatje-selo.

Tržaška občina je otvorila z novim šolskim letom prvi razred.

Novi vodovod za Postojno bo otvoren 28. oktobra.

Stal bo dva milijona in sto tisoč lir. Denar so dobili pri neki banki za dobo 30 let proti 6 odst. obrestim, katerih dve tretjini prevzame vlada. Voda je zajeta iz treh nanoskih studencev nad vasjo Strane, 780 m nad morjem. Voda se bo zbirala v zgrajeni kotlini, ki drži 410 kubičnih metrov. Dnevna količina vode iz onih treh studencev znaša deset tisoč hektolitrov. Vode bo dovolj za Postojno in za vsaj ob novem vodovodu. Napeljava je dolga 15 kilometrov. Jeklene cevi stanejo 810 tisoč lir.

V Ilirski Bistrici gradi država veliko poslopje.

v katerem se nastanijo vsi uradi, ki so nameščeni sedaj po raznih hišah. Mnogi domačini so razširili svoje prostore in vzdigali poslopja, računajoč na vedno večji dotok letovničarjev in drug promet ob meji.

Kamnelom rjavoga marmorja v Samotorci na Krašu v naših poročilih že omenjen.

lepo napreduje in je zaposlen tam več domačinov. Marmor se pošilja največ v Južno Ameriko in Nemčijo. Kamnelom je last g. Legiš in Sempolj.

Po podatkih kmetijskega urada so pridelali letos v gorški pokrajini 82,870 kvintalov pšenice na približno 4000 hektarjih.

Srednji pridelek znaša 16,55 kvintalov, lani je znašal 14,88, predlanskim 9,65 kvintalov pšenice na hektar. Srednji pridelek na Gozdiškem je 2 kvintala višji kakor po celi Italiji. V splošnem je v gorški deželi, komaj 10 odst. vseh njiv oziroma komaj 3 odst. vseh kmetijsko izrabljene zemlje posejane s pšenico. Kako je slovenski kmet dostopen kmetijskemu napredku, se vidi iz naraščajoče uporabe izbranih semen in umetnih gnojil. Število traktorjev je poskočilo v treh letih od 4 na 12, število sejalnikov od 6 na 16.

Leta 1928 je bila finančna oblast obveščena, da se vrši široko zaobnavo tihotapstva na območju postaji v Prestranku.

Po dolgem polsvedovanju se je dognalo, da dosuga vtihtapljenega blaga 357,379 kg in da je bilo tako italijanski carini odtegnjenih 78,845 lir. Zaradi ponarejanja volnih lustin in tihotapstva so bili posvati pred sodnike v Trstu trije uradniki transportne družbe Gondrand: Echenberg, Del Pra in Rivoli. Obsojeni so bili: Rivoli na 9 let, 10 mesecev in 10 dni zapora, Echenberg in Del Pra pa vsak na 2 leti in 26 dni. Plačati bi morali tudi globo in drugih stroškov 68,042 lir. Obsojenci so vložili priziv proti razsodbi prve instance. Razprava se je vrnila šele sedaj in po novi razsodbi sta obsojena Rivoli in Echenberg zaradi navadnega tihotapstva vsak na 20,000 lir globo. Del Pra pa je oproščen.

Lanskaga vina je po Istri še polno.

V koprskem okraju so pridelali lani 14 tisoč hl vina. Po kletah ga leži še sedem tisoč hl. V poreklem okraju je bilo pridelanega vina 40 tisoč hl, neprodanega je še 16 tisoč hl. Nobene organizacije ni v prodaji. V Bujah deluje uspešno združba na klet. Fašistični tlak je nasvetoval ostanje združbenih klet, katerim naj tržaška občina takoj dovolj, da otvorijo v mestu prodajo vina na debelo in drobno.

Z visoko davčino na žganjkuho so kmetje hudo zadeti.

V "Novem listu" pijejo iz raznih krajev: "Bajda je dovolj, posebnost čestepeli. Ne vemo pa kam z njimi, ker žganjkuha preveč stane." Enim se ne plača, voziti jih v mesto, drugi jih sploh nimajo kam prodati: "Kmetje, treba bo, da si zopet napravimo sušilnice." Veliko sušilnic sadja je otvoril te dni v Pazinu Indurijalec Pellicetti. V sušilnici se suši dnevno 75 kvintalov češelj in drugega sadja.

Premeščeni so občinski tajniki:

A. Mocovini iz Ribemberka v Ajdovščino, P. Dorigo iz Kaprive pri Krmini v Sv. Luciji, A. Penzica iz Zagorja v Anhoj in L. Babuder iz Bovec v Opatje-selo.

Tržaška občina je otvorila z novim šolskim letom prvi razred.

PRIMORSKE NOVICE

Novi vodovod za Postojno bo otvoren 28. oktobra. Stal bo dva milijona in sto tisoč lir. Denar so dobili pri neki banki za dobo 30 let proti 6 odst. obrestim, katerih dve tretjini prevzame vlada. Voda je zajeta iz treh nanoskih studencev nad vasjo Strane, 780 m nad morjem. Voda se bo zbirala v zgrajeni kotlini, ki drži 410 kubičnih metrov. Dnevna količina vode iz onih treh studencev znaša deset tisoč hektolitrov. Vode bo dovolj za Postojno in za vsaj ob novem vodovodu. Napeljava je dolga 15 kilometrov. Jeklene cevi stanejo 810 tisoč lir.

V Ilirski Bistrici gradi država veliko poslopje.

v katerem se nastanijo vsi uradi, ki so nameščeni sedaj po raznih hišah. Mnogi domačini so razširili svoje prostore in vzdigali poslopja, računajoč na vedno večji dotok letovničarjev in drug promet ob meji.

Kamnelom rjavoga marmorja v Samotorci na Krašu v naših poročilih že omenjen.

lepo napreduje in je zaposlen tam več domačinov. Marmor se pošilja največ v Južno Ameriko in Nemčijo. Kamnelom je last g. Legiš in Sempolj.

Po podatkih kmetijskega urada so pridelali letos v gorški pokrajini 82,870 kvintalov pšenice na približno 4000 hektarjih.

Srednji pridelek znaša 16,55 kvintalov, lani je znašal 14,88, predlanskim 9,65 kvintalov pšenice na hektar. Srednji pridelek na Gozdiškem je 2 kvintala višji kakor po celi Italiji. V splošnem je v gorški deželi, komaj 10 odst. vseh njiv oziroma komaj 3 odst. vseh kmetijsko izrabljene zemlje posejane s pšenico. Kako je slovenski kmet dostopen kmetijskemu napredku, se vidi iz naraščajoče uporabe izbranih semen in umetnih gnojil. Število traktorjev je poskočilo v treh letih od 4 na 12, število sejalnikov od 6 na 16.

Leta 1928 je bila finančna oblast obveščena, da se vrši široko zaobnavo tihotapstva na območju postaji v Prestranku.

Po dolgem polsvedovanju se je dognalo, da dosuga vtihtapljenega blaga 357,379 kg in da je bilo tako italijanski carini odtegnjenih 78,845 lir. Zaradi ponarejanja volnih lustin in tihotapstva so bili posvati pred sodnike v Trstu trije uradniki transportne družbe Gondrand: Echenberg, Del Pra in Rivoli. Obsojeni so bili: Rivoli na 9 let, 10 mesecev in 10 dni zapora, Echenberg in Del Pra pa vsak na 2 leti in 26 dni. Plačati bi morali tudi globo in drugih stroškov 68,042 lir. Obsojenci so vložili priziv proti razsodbi prve instance. Razprava se je vrnila šele sedaj in po novi razsodbi sta obsojena Rivoli in Echenberg zaradi navadnega tihotapstva vsak na 20,000 lir globo. Del Pra pa je oproščen.

Lanskaga vina je po Istri še polno.

V koprskem okraju so pridelali lani 14 tisoč hl vina. Po kletah ga leži še sedem tisoč hl. V poreklem okraju je bilo pridelanega vina 40 tisoč hl, neprodanega je še 16 tisoč hl. Nobene organizacije ni v prodaji. V Bujah deluje uspešno združba na klet. Fašistični tlak je nasvetoval ostanje združbenih klet, katerim naj tržaška občina takoj dovolj, da otvorijo v mestu prodajo vina na debelo in drobno.

Z visoko davčino na žganjkuho so kmetje hudo zadeti.

V "Novem listu" pijejo iz raznih krajev: "Bajda je dovolj, posebnost čestepeli. Ne vemo pa kam z njimi, ker žganjkuha preveč stane." Enim se ne plača, voziti jih v mesto, drugi jih sploh nimajo kam prodati: "Kmetje, treba bo, da si zopet napravimo sušilnice." Veliko sušilnic sadja je otvoril te dni v Pazinu Indurijalec Pellicetti. V sušilnici se suši dnevno 75 kvintalov češelj in drugega sadja.

Premeščeni so občinski tajniki:

A. Mocovini iz Ribemberka v Ajdovščino, P. Dorigo iz Kaprive pri Krmini v Sv. Luciji, A. Penzica iz Zagorja v Anhoj in L. Babuder iz Bovec v Opatje-selo.

Tržaška občina je otvorila z novim šolskim letom prvi razred.

PRIMORSKE NOVICE

Novi vodovod za Postojno bo otvoren 28. oktobra. Stal bo dva milijona in sto tisoč lir. Denar so dobili pri neki banki za dobo 30 let proti 6 odst. obrestim, katerih dve tretjini prevzame vlada. Voda je zajeta iz treh nanoskih studencev nad vasjo Strane, 780 m nad morjem. Voda se bo zbirala v zgrajeni kotlini, ki drži 410 kubičnih metrov. Dnevna količina vode iz onih treh studencev znaša deset tisoč hektolitrov. Vode bo dovolj za Postojno in za vsaj ob novem vodovodu. Napeljava je dolga 15 kilometrov. Jeklene cevi stanejo 810 tisoč lir.

V Ilirski Bistrici gradi država veliko poslopje.

v katerem se nastanijo vsi uradi, ki so nameščeni sedaj po raznih hišah. Mnogi domačini so razširili svoje prostore in vzdigali poslopja, računajoč na vedno večji dotok letovničarjev in drug promet ob meji.

Kamnelom rjavoga marmorja v Samotorci na Krašu v naših poročilih že omenjen.

lepo napreduje in je zaposlen tam več domačinov. Marmor se pošilja največ v Južno Ameriko in Nemčijo. Kamnelom je last g. Legiš in Sempolj.

Po podatkih kmetijskega urada so pridelali letos v gorški pokrajini 82,870 kvintalov pšenice na približno 4000 hektarjih.

Srednji pridelek znaša 16,55 kvintalov, lani je znašal 14,88, predlanskim 9,65 kvintalov pšenice na hektar. Srednji pridelek na Gozdiškem je 2 kvintala višji kakor po celi Italiji. V splošnem je v gorški deželi, komaj 10 odst. vseh njiv oziroma komaj 3 odst. vseh kmetijsko izrabljene zemlje posejane s pšenico. Kako je slovenski kmet dostopen kmetijskemu napredku, se vidi iz naraščajoče uporabe izbranih semen in umetnih gnojil. Število traktorjev je poskočilo v treh letih od 4 na 12, število sejalnikov od 6 na 16.

Leta 1928 je bila finančna oblast obveščena, da se vrši široko zaobnavo tihotapstva na območju postaji v Prestranku.

Po dolgem polsvedovanju se je dognalo, da dosuga vtihtapljenega blaga 357,379 kg in da je bilo tako italijanski carini odtegnjenih 78,845 lir. Zaradi ponarejanja volnih lustin in tihotapstva so bili posvati pred sodnike v Trstu trije uradniki transportne družbe Gondrand: Echenberg, Del Pra in Rivoli. Obsojeni so bili: Rivoli na 9 let, 10 mesecev in 10 dni zapora, Echenberg in Del Pra pa vsak na 2 leti in 26 dni. Plačati bi morali tudi globo in drugih stroškov 68,042 lir. Obsojenci so vložili priziv proti razsodbi prve instance. Razprava se je vrnila šele sedaj in po novi razsodbi sta obsojena Rivoli in Echenberg zaradi navadnega tihotapstva vsak na 20,000 lir globo. Del Pra pa je oproščen.

Lanskaga vina je po Istri še polno.

V koprskem okraju so pridelali lani 14 tisoč hl vina. Po kletah ga leži še sedem tisoč hl. V poreklem okraju je bilo pridelanega vina 40 tisoč hl, neprodanega je še 16 tisoč hl. Nobene organizacije ni v prodaji. V Bujah deluje uspešno združba na klet. Fašistični tlak je nasvetoval ostanje združbenih klet, katerim naj tržaška občina takoj dovolj, da otvorijo v mestu prodajo vina na debelo in drobno.

Z visoko davčino na žganjkuho so kmetje hudo zadeti.

V "Novem listu" pijejo iz raznih krajev: "Bajda je dovolj, posebnost čestepeli. Ne vemo pa kam z njimi, ker žganjkuha preveč stane." Enim se ne plača, voziti jih v mesto, drugi jih sploh nimajo kam prodati: "Kmetje, treba bo, da si zopet napravimo sušilnice." Veliko sušilnic sadja je otvoril te dni v Pazinu Indurijalec Pellicetti. V sušilnici se suši dnevno 75 kvintalov češelj in drugega sadja.

Premeščeni so občinski tajniki:

A. Mocovini iz Ribemberka v Ajdovščino, P. Dorigo iz Kaprive pri Krmini v Sv. Luciji, A. Penzica iz Zagorja v Anhoj in L. Babuder iz Bovec v Opatje-selo.

Tržaška občina je otvorila z novim šolskim letom prvi razred.

PRIMORSKE NOVICE

Novi vodovod za Postojno bo otvoren 28. oktobra. Stal bo dva milijona in sto tisoč lir. Denar so dobili pri neki banki za dobo 30 let proti 6 odst. obrestim, katerih dve tretjini prevzame vlada. Voda je zajeta iz treh nanoskih studencev nad vasjo Strane, 780 m nad morjem. Voda se bo zbirala v zgrajeni kotlini, ki drži 410 kubičnih metrov. Dnevna količina vode iz onih treh studencev znaša deset tisoč hektolitrov. Vode bo dovolj za Postojno in za vsaj ob novem vodovodu. Napeljava je dolga 15 kilometrov. Jeklene cevi stanejo 810 tisoč lir.

V Ilirski Bistrici gradi država veliko poslopje.

v katerem se nastanijo vsi uradi, ki so nameščeni sedaj po raznih hišah. Mnogi domačini so razširili svoje prostore in vzdigali poslopja, računajoč na vedno večji dotok letovničarjev in drug promet ob meji.

Kamnelom rjavoga marmorja v Samotorci na Krašu v naših poročilih že omenjen.

lepo napreduje in je zaposlen tam več domačinov. Marmor se pošilja največ v Južno Ameriko in Nemčijo. Kamnelom je last g. Legiš in Sempolj.

Mark Twain:

Zvesta ljubezen

V tej zgodbi navedena dejstva sem doznal iz pisma mlade dame, ki živi v lepem mestu San Jose. Ta dama mi je popolnoma neznanca in svoje pismo je podpisala čisto preprosto "Avrelija Marija", kar je moglo poudariti. Pa naj bo, kakor hoče — ubogemu dekletu bo srce počilo radi nesreče, ki jo je zadela. Nasprotujoči al na veti malopridnih prijateljev in zavratnih sovrašnikov so jo tako zbegali, da ne ve, kako bi si pomagala iz mreže tečav, v katero se je zapela navidezno brezupno. V tem položaju se obrača do mene za pomoč in me prosi z ganljivo zgovornostjo, ki bi omečila kamenito srce, naj ji svetujem. Tu sledi žalostna zgodba.

Ko ji je bilo šestnajst let, piše, se je seznanila s nekako šest let starejšim mladim človekom iz New Jersey-a, po imenu Williamson Breckinridge Caruthers. Zaljubila se je vanj z vso gorečnostjo strastnega srca. Zaročila sta se s privoljenjem svojih sorodnikov in nekaj časa je bilo, kakor da bo njihovo življenje prosto vseh skrbi, ki se po navadi uveljavljajo v življenju. Končno se je pa srca okrenila: Caruthers je dobil kozo in ko je po daljši bolezni odpravil, je sliči njegov obraz železnemu drgalniku in njegova lepota je bila za vselej proč. Spočetka je nameravala Avrelija to zvesto pretrgati, toda sočutje nearežnega zaročenca je smagalo in tako je samo poroko preločila za nekoliko mesecev, da bi se v tem času uveljavila v spreminjenem okolju.

Novi živalaki pasme v Ameriki

(Nadaljevanje s 2. strani.)

Jeva kri, posebno veliko ceno na jugozapadu, ki je zelo okušen po klopih.

Zanimivo mešanico je obrodilo križanje carabaa, filipinakega vodnega bivolca, z zebuom. V severni Kanadi, kjer vzdržuje vlada največjo farmo za bizone na svetu, so poskusili z yakom, dolkodlakom, krtačastorepo, po časno in potrpeljivo živaljo z mrzle in viharne tibatke visoke pianote. Križali so yaka z irskimi, tako zvanimi galwayskimi kravami. Med obema vrstama mora biti neka sorodnost. Njiju mešanec se imenuje "galyak" in spominja na dolgodlak kravo, a vendar ni krava, kar dokazuje dolgi, košati, v belo konico iztekači oči, ki so jakov rep. Nekdo so tudi poskusili križati bizona in yaka. Čuden mešanec, ta biyak: bizon drevi naprej na lihvih vibrir, yak pa za nobeno ceno ne napravi več ko pet kilometrov na uro.

V tundrah Alaske, kjer ne bi mogel živeti noben potomec našega goveda, odgajajo severne jelene in nemalo Eskimov, ki so dotlej živeli kot nomadi, so tako postali imoviti živinorejci. Poljedelaki urad Zedinjenih držav je prednik teh živali pred kakimi tridesetimi leti naselil v Sibiriji. V Alaske in severni Kanadi je doma karibu, nečak severnega jelena, ki ga nikoli niso mogli udomačiti. Je večji od evropskega severnega jelena in ima več mesa; mešanec med njim in severnim jelenom so tako zvali hibridi, ki imajo več mesa od severnih jelenov in al laglje dobe hrano pod snegom kakor njihovi evropski nečaki. Pogosto čujemo, da so hibridi neplodoviti, kar pa vselej ne drži. Tudi mule so neplodovite: a vendar je dokazano, da sta že dve muli povrgli dva zdrava žrebeta. Ena od njiju je že babica.

Vedno in vedno se poskušajo križati zebro s konjem ali oslom. To ni težko, zakaj te tri vrste so si med seboj v bližnjem sorodstvu nego na primer govedo in bizon: toda zebra ali zebra ali kakor imenujejo te mešanec, so v praksi brez pomena, ker so divji ko zebre. A v zooloških vrtih jih imajo radi zaradi efekta. V washingtonskem zoološkem vrtu je zmerom dosti ljudi, ki občudujejo dva zebro-hibrida in mešanca med zebro in konjem ter med zebro in oslom.

("Z. in S.")

Policaji obtoženi umora.

Chicago. — Policijski poročnik Philip Carroll in štirje policaji so bili v petek obtoženi za veleporoti umora Octaviana Granadya, zamorskega advokata in kandidata, ki je bil ustreljen na volilni dan v aprilu 1928. Poleg teh so obtoženi še štirje gangeti. Obtoženi policaji so še vedno v službi.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Mark Twain:

Zvesta ljubezen

V tej zgodbi navedena dejstva sem doznal iz pisma mlade dame, ki živi v lepem mestu San Jose. Ta dama mi je popolnoma neznanca in svoje pismo je podpisala čisto preprosto "Avrelija Marija", kar je moglo poudariti. Pa naj bo, kakor hoče — ubogemu dekletu bo srce počilo radi nesreče, ki jo je zadela. Nasprotujoči al na veti malopridnih prijateljev in zavratnih sovrašnikov so jo tako zbegali, da ne ve, kako bi si pomagala iz mreže tečav, v katero se je zapela navidezno brezupno. V tem položaju se obrača do mene za pomoč in me prosi z ganljivo zgovornostjo, ki bi omečila kamenito srce, naj ji svetujem. Tu sledi žalostna zgodba.

Ko ji je bilo šestnajst let, piše, se je seznanila s nekako šest let starejšim mladim človekom iz New Jersey-a, po imenu Williamson Breckinridge Caruthers. Zaljubila se je vanj z vso gorečnostjo strastnega srca. Zaročila sta se s privoljenjem svojih sorodnikov in nekaj časa je bilo, kakor da bo njihovo življenje prosto vseh skrbi, ki se po navadi uveljavljajo v življenju. Končno se je pa srca okrenila: Caruthers je dobil kozo in ko je po daljši bolezni odpravil, je sliči njegov obraz železnemu drgalniku in njegova lepota je bila za vselej proč. Spočetka je nameravala Avrelija to zvesto pretrgati, toda sočutje nearežnega zaročenca je smagalo in tako je samo poroko preločila za nekoliko mesecev, da bi se v tem času uveljavila v spreminjenem okolju.

Na dan, ko bi se morala vrstiti poroka, je Breckinridge sledil s pogledom poletu nekega zračnega balona, padel je v jarek in si zlomil nogo, ki so mu jo morali končno nad kolonom odrezati. Spet bi bila Avrelija skorajda odpovedala zaroko, toda spet je smagala ljubezen in je samo preločila poročni dan, da se privadi položaju.

Toda spet je zadela sli usoda nearežnega mladega moža. Presodnjim topovski strel ob priliki državnega praznika mu je odnesel roko, a drugo mu je odtrgal tri mesece pozneje mlatinca. Te nesreče so Avreliji skoraj zlomile srce. Bolelo jo je v najgloblje globine, ko ji je šel zaročenec tako rekoč pred oči na kose. Vedela je, da ob tem strašnem redukcijem procesu ne bo dolgo vzdržala, pa ni poznala nobenega odpomočka. V svojem solza polnem obupu je malone obžalovala, da se ni poročila s njim že ob prvi nesreči, kakor boričanec, ki se skuša ob prvem padcu kursov krti. Pa je vendar premagala svoje občutke in se je odločila, da se bo sprijaznila s nenaravnim nagnenjem svojega zaročenca.

Spet se je bilal domajneni poročni dan in spet se je oglasila nesreča: Caruthers je zbolel in oslepel na eno oko. Zaročenkin sorodniki so menili, da je storila še več, nego bi bilo po pameti od nje zahtevati in so rekli, naj zaročo razveljavi. Po kratki neodločnosti je izjavila Avrelija z vso velikodušnostjo, ki jo je držila, da je stvar mirno premislila, da pa ni našla ničesar, kar bi Breckinridga obteževalo.

Tako je ponovno predložila dan zveze in on si je med tem zlomil drugo nogo. Bil je žalosten dan za ubogo deklico, ko je videla, kako so zdravniki z resnimi obrazi odnašali vrečo, čije uporabo je že od prej poznala, in srce ji je govorilo bridko resnico, da je spet del njenega zaročenca proč. Čutila je, da je tudi, da je šla s seboj njene ljubene vedno krepkeje v klas, upirala se je pritisku svojih sorodnikov tem stanovitneje in obnovila zaroko.

Kratko predno bi se morala vrstiti poroka, se je primerila nova nesreča. V tem letu so Indijanci skalpirali enega samega moža in ta je bil baš Williamson Breckinridge Caruthers iz New Jersey-a. Z veseljem marcem je hitel domov, tedaj je izgubil svoje lase za večno in v tej uri bridkosti je bil že na tem, da bi prekel nemilostno milost, ki mu ni dala izgubiti cele glave.

No, in sedaj je Avrelija v zadregi, kaj bi storila. Breckinridge ljubi še vedno in piše s pristnim ženskim čustvovanjem,

da ljubi še vse, kar je ostalo njegovega, toda nje starši so odločno proti tej zvezi, kajti on nima nobenega imetja in je dela nezmožen, a ona nima dovolj ardejev, da bi preživljala dva. "Kaj naj storim?" vprašuje v bolelni in strahu polni zmedenosti. To je kočljivo vprašanje, vprašanje, ki zadeva celo življenje neke ženske in približno dve tretjini nekega moža, in čutim, da bi al nalagal preveliko odgovornost, če bi se predločno izjavil.

ZDRAVNIŠKE SKARJE V BOLNIKOVM TELESU.

V Steglitzu so pred kratkim berlinski operaterji rezali moža, ki je bil po poklicu profesor in je prišel iskati zdravniške pomoči iz Danake. Že dolgo je točil, da ga nekaj tiči v želodcu. Preiskava je dognala, da trpi na žledenih otokih, ki se dajo odpraviti samo s operacijo. Rano celniki so mu prerezali prani koš in trebušno votlino ter so našli na koncu v bedro zasajene skarje, kakršne rabijo operaterji pri operacijah črevesja. Skarje so bile 14 cm dolge.

Najdba je bila takoj naznana policiji, ki je dognala, da je bil operiranec letos spomlad pod operacijskim nošom v Flensburgu. Po tej operaciji mu je trenutno odleglo, kmalu pa so se bolečine strahotno stopnjevale. Stanje bolnika se je slednjč tako poslabšalo, da so mu specialisti na svetovali ponovno operacijo. Pri tej operaciji so rano celniki našli na omenjene skarje. Seveda mož ni prenesel operacije, ampak je umrl na mizi, kjer so ga rezali vdruči. Zadevo sta zdaj vsa v roko kriminalna policija in državno pravdnštvo, ker ni laključeno, da je postal bolnik žrtav spletke ne pa zdravniške posabljivosti.

Zvijali šolsko dobo.

Fall River, Mass. — Ker država Massachusetts namerava zvijati šolsko dobo od 14 na 15 let, so tukajšnji delavski voditelji in mestni uradniki vložili protest pri državnem legislativnem odboru.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA

MIENA POJASNILA